

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 233. — ŠTEV. 233.

NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 5, 1934. — PETEK, 5. OKTOBRA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

NESOGLASJE NA KONVENCII DELAVSKE FEDERACIJE

PODJETNIKI SE PRIPRAVLJAJO NA ODLOČEN NASTOP PROTI IND. RECOVERY ADMINISTRATION

Predsednik William Green vztraja pri dosedanjem načinu organizacije. — Konvencija bo odločila, če naj se sprejme nazaj unije, ki so pred leti izstopile. — Prva pogodba glede 30-urnega delovnega tedna. — Podjetniki so razposlali vpraševalne pole.

SAN FRANCISCO, Cal., 4. oktobra. — Na konvenciji Ameriške Delavske Federacije se je pojavilo precejšnje nesoglasje. Če ne bo uravnano, se bo moralo s težavnimi vprašanji baviti vodstvo konvencije.

William Green je pozval strokovno organizacijo stavbinskih delavcev, naj sprejme pod svoje okrilje tri organizacije, ki so bile pred leti izstopile. Vodstvo stavbinskih delavcev pa noče ugoditi tej zahtevi.

Nesoglasje je nastalo tudi glede ustroja Federacije. Green zahteva, naj ostane po starem, namreč, naj imajo delavci iste stroke svoje lastne strokovne unije, dočim zahteva vodja United Mine Workers, John L. Lewis, naj bodo uslužbenci pri posameznih podjetjih včlanjeni v lastno unijo.

Kot posredovalec je nastopil Charles P. Howard, predsednik mednarodne tipografske unije. Za delavce, uslužbene pri manjših podjetjih, je priporočal Greenovo, za za one pri velikih podjetjih pa Lewisovo stališče.

Frank Feeney, predsednik International Elevator Construction Union, je naznanil, da je bila podpisana prva pogodba, ki določa trideseturni delovni teden. Njegova organizacija je sklenila s podjetniki dogovor, ki določa za 19,000 mehanikov šesturni delovnik in petdnevni delovni teden. Pogodba bo veljavna za dobo petih let.

Za trideseturni delovni teden se je zavzel tudi W. F. Axton, predsednik Axton - Fisher Tobacco Company v Louisville.

— Jaz sem pošteno in odkritosrčno prepričan, da je za rešitev problema nezaposlenosti najboljši način, ki ga priporoča vaš predsednik William Green. Delovni čas posameznika je treba tako skrajšati, da bo dobil delo vsak, ki hoče delati.

Ob zapadni obali se je zopet pojavilo stavkovno gibanje. V Portland, Ore., je zastavkalo nadaljnjih 300 šoferjev truckov, ker so spedijske družbe prevažale blago tvrdke Swift & Co., pri kateri stavkajo strokovno organizirani delavci.

V San Francisco je zastavkalo 500 tapetnikov. Število stavkarjev ob zapadni obali se je zvišalo na 3000. Delavci zahtevajo 35-urni delovni teden ter dolar na uro. Dosedaj so zaslužili od 50 do 80c.

V Mother Lode okraju v Californiji je zastavkalo 400 izpiralcev zlata. Zahtevajo \$4.50 na dan, češ, da se je cena zlata zelo povišala.

WASHINGTON, D. C., 4. oktobra. — Donald Richberg, svoječasi pravni zastopnik NRA je po odstopu generala Johnsona postal eden najvplivnejših voditeljev te važne vladne agenture. Danes je ponovno izjavil, da bo ustroj NRA temeljito reorganiziran s posebnim ozirom na pravilnike.

Richberg je rekel, da je nepotrpežljivost, ki jo je opaziti tako pri delavcih kot tudi pri delodajalcih, največja nevarnost za NRA. Administracija naenkrat ne more biti vsemu kos. Kako velike uspehe je dosegla v enem samem letu, pa lahko sleherni prečeni.

Narodna zveza tovarnarjev je razposlala iz svoje glavnega stana pet tisoč vprašalnih pol, na katere pričakuje od 50,000 do 70,000 odgovorov, ker bodo odgovorile nanje tudi druge zveze.

Odgovori bodo predloženi meseca januarja kon-

Jugoslavija in Bolgarska proti Nemčiji

BORBA MED DELAVCI IN KOMPANIJO

Obsedno stanje v Rome, Ga. — Vojaštvo mora razbiti stavko lvarjev. — Vojaki stražijo z nasedenimi bajoneti.

Bridgeport, Pa., 4. oktobra. — En delavec je bil ubit in mnogo ranjenih ali pa so jih omamili strupeni plini, ko je pred tekstilno tovarno James Lees and Sons Company prišlo do vročih bojov med stavkarji in šerifi. 23 let stari Edwood Quirk, ki je po končanem delu ravno prišel iz tovarne, je gledal preprič med stavkarji, policisti in šerifi. Kot zatrjuje policija, je Quirk zadela kroga iz revolverja nekega pomožnega šerifa.

Do spopada je prišlo, ko je 500 stavkarjev obkrožilo pet avtomobilov z uradnimi uslužbenci, ki so se hoteli odpeljati iz tovarne. Policisti in pomožni šerifi so ustreli in metali solzne bombe. Delavci tovarne so trdni v svojem sklepu, da nadaljujejo s tavko, ker tovarna noče zopet vzeti vseh delavcev.

Ze popoldne je prišlo do resnih nemirov, ko je 1500 stavkarjev obmetavalo s kamni dva busa, katera sta vozila dva skeba.

Rome, Ga., 4. oktobra. — Državna milica je zopet s trdo roko posegla v stavko. — V Rome, Ga. je bilo razglašeno obsedno stanje, ker je v tamošnjih topilnicah in livarnah že od 21. junija stavka, ki je toliko uspela, da tovarne niti ne morejo odposiljati svojih izdelkov, ali pa, kot nekateri pravijo, prejema in odposilja blago samo v poštinih paketih.

Zgodaj zjutraj je prišlo 500 moč narodne milice ter so z nasajenimi bajoneti pognali stavkarje v gručo. Miličarji so pripeljali s seboj tudi strojne puške.

Stavke so v naslednjih tovarnah: Rome Stove and Range Company, Hanks Stove and Range Company, Southern Co-Operative Foundry in Standard Stove and Range Company. Delavci so odločni, da nadaljujejo stavko.

NOVI PLANETI NAJDENI

Bruselj, Belgija, 3. oktobra. — Astronomi na Ucele vseučilišču so naznanili odkritje 7 manjših planetov v okrožju Marsa in Jupitra. Tem planetom so dali imena: Albertine, Juliette, Banachiewicz, Santa, Phrype, Luce in Antwerpia.

gresu. Med vprašanji je najbolj važno naslednje: — Ali se vam zdi, da sistem pravilnikov odgovarja svoji svrhi? Delodajalci se zavzemajo seveda za to, da bi bila NRA reorganizirana popolnoma v njihov prid, kar se pa najbrž ne bo zgodilo.

HUDIČEV OTOK JE PREMALO ZASTRAŽEN

15 kaznjencem se je posrečilo pobegniti s kazenskega otoka. — Pobegnili so v majhnem indijanskem čolnu.

Port au Spain, Trinidad, 4. oktobra. — O nevarnosti bega iz zloglasne francoske kazenske kolonije v Cayenne poročata dva pobegla kaznenca, ki sta po 8000 milj dolgi morski vožnji pod pekočim tropičnim solncem v raztrganem indijanskem čolnu dospela v Port au Spain.

Vsled žeje in pomanjkanja omagana sta prišla pred nekaj dnevi Jean Petiot in Leroux Maurice z dvema drugimi ujetniki, ki sta ju spremljala na nevarni vožnji, v majhnem čolnu. V Port au Spain jim je bil dovoljen odmor, predno so odpotovali na Haiti.

Ko so se odločili za beg, je Maurice od svoje dosmrtno kazni zaradi umora svoje žene prestal že deset let, medtem ko je Petiot zaradi ropa obsojen na deset let, pa je bil na otoku samo 10 mesecev.

Petiot je prejel od svoje žene iz Francije denar, s katerim so si od nekega domačina kupili čoln, ki so ga skrili na nekem ugodnem kraju. Petiot je dosegel, da je bil prepehjan v bolnišnico, kjer ga je čez nekaj dni obiskal njegov prijatelj Maurice. Trenutek, ko sta bila sama, sta porabila za beg.

Po medsegojnem dogovoru sta ob istem času pobegnili tudi kaznenca Henri Cahrier in Jules Before ter sta se pridružila svojim tovarišema, nakar so se ponoči s čolnom odpeljali na morje.

Pred njimi je dospelo že šest kaznjencev in kmalu nato še pet. Policija in zvečjavna armada jih je preskrbela z živim in obleko, ker trinidadska vlada nima s Francijo nikake pogodbe.

INSULLOVA POROTA POPOLNA

Chicago, Ill., 4. oktobra. — Izbranih je bilo 12 porotnikov, med katerimi so farmerji, bankirji, trgovci in brezposelni in ki bodo izrekli svojo sodbo nad Samuelom Insullom, predsednikom Corporation Securities Company, ki je predstavljala vrednost \$143,000,000 in ki je prepadla.

EKSPLOZIJA V RUDNIKU

Kemmerer, Wyo., 4. oktobra. — Pri eksploziji v rovu Blazon Coal Company sta bila ubita dva majnerja.

TEKSTILNI ŠTRAJK

Unijske prispevke plačujejo skrivaj. — Predsednikov posredovalni odbor vodi preiskavo.

Washington, D. C., 4. okt. — Cela vrsta prič, katere so povabili pravdni zastopniki iz Washingtona, je v vladni obtožnici proti Weirton Steel Company pričalo proti družbi. Vse priče so zatrjevale, da so se delavci bali obiskovati zbora unijske delavske organizacije. Iz tega razloga so tudi plačevali skrivaj svoje unijske prispevke.

Do sedaj pa je izmed 60 povabljenih prič izpovedalo samo 10. Zagovorniki s svojimi pričami še niso prišli do besede. Mrs. Elizabeth Entinger, žena uslužbenca pri Weirton Steel Company, je izpovedala, da je mnogo delavcev prihajalo v njeno majhno restavracijo ter so z njenim posredovanjem plačevali prispevke. To so delali vsled tega, ker se javno niso upali plačevati. Posebno je to veljalo glede tujih delavcev. Mrs. Entinger je nato izročevala denar delavski uniji.

Bivši uslužbenec pri Weirton Steel Company, George Moore, je rekel, da je pred zborovalno dvorano delavske unije vedno bilo nekaj vodilnih uradnikov kompanije, da so opazovali udeležence.

Pittsburgh, Pa., 4. oktobra. — Pri obravnavi v posredovalnem uradu za jeklarsko industrijo je predsednik družbe industrijaev Youngstown okraja Earl W. Jenkins rekel, da United States Steel Corporation dovoljuje delavcem, da se svobodno pogajajo z delodajaleci in da smejo celo stavkati.

Pravdni zastopnik Carnegie Steel Company, ki je "sestra" United Steel Corporation, dvomi, da je posredovalni odbor ustavno veljaven. Rekel je, da je dvomljivo, da bi bila jeklarska industrija priznala postavbo, po kateri je bil ta odbor postavljen.

Preiskava je dognala, da delavcem ni treba plačevati prispevkov v kompanijsko unijo. Od druge strani je bilo oporjeno, da kompanijske unije niso organizacije v pravem pomenu besede.

AEROPLAN PONESREČIL

London, Anglija, 4. oktobra. — Ko je padel potniški aeroplan v Angleški kanal, tri milje od Falkestone, je bilo ubitih sedem potnikov, med njimi tudi ameriški industrijalec A. P. de Sanno iz Philadelphije.

Aeroplan je bil na potu z Ambridge letališča v Essex v Pariz, Nemški tovarni parnik "Leander" in parnik "Biarritz" sta potegnili iz morja pet trupel. Ostala dva še po- grešajo.

Izvedenci so mnenja, da je nesrečo povzročila eksplozija.

ZVEZA JE POSLEDICA SESTANKA DVEH KRALJEV NA BOLGARSKEM

DUNAJ, Avstrija, 4. oktobra. — Vsled obiska jugoslovanskega kralja v Sofiji je bila odstranjena velika nevarnost za oborožen spopad na Balkanu in je sedaj mnogo več upanja, da bo v Evropi mir. S tem, da sta si podala prijateljsko roko dva sedanja sovražnika, sta se pa obenem zvezala za skupni nastop proti novemu sovražniku.

MUSSOLINI NA AGITACIJSKEM POTOVANJU

Govorniško potovanje je pričel v Milanu. — Voditelji severne Italije so postali mlačni.

Rim, Italija, 4. oktobra. — Ministriški predsednik Benito Mussolini se je odpeljal iz glavnega mesta ter bo v raznih mestih severne Italije govoril fašistom. V političnih krogih pripisujejo temu govorničnemu potovanju veliko važnost.

Različni opazovalci dogodkov razlagajo Mussolinijevo agitacijsko potovanje naslednje: Mussolini je mlačnost fašistovskih voditeljev v severni Italiji, med katerimi je tudi bivši podtajnik v notranjem ministru Leandro Arpinato, ki je bil za pet let pregnan na Liparske otoke, tako ogorčila, da hoče biti v bodoče v tesnejši zvezi s fašistovskimi poglavarji.

V Milanu, kjer bo Mussolini imel konferenco s svojimi voditelji in bo pozneje govoril pred polmilijonsko množico na trgu pred baziliko, je policija izdala nad vse stroge varnostne odredbe: policija je bila pomnožena za več tisoč mož in več sto političnih osumljencev je zaprtih.

Mussolinijev obisk v Cremoni ima namen poravnati spor z najodličnejšim fašistom, bivšim generalnim tajnikom fašistovske stranke Roberto Farinacijem, ki si je leta 1929 nakopal il ducejevo jezo, ker je preveč brezobzirno razkrinkal milanskega nadžupana, ki je bil pozneje poslan na kazenski otok. Zaradi tega je bil vržen iz velikega fašistovskega sveta in je dobil javni ukor. Od tedaj naprej ni Farinacci opravljal nobene javne službe. Ostal pa je še vedno lastnik in izdajatelj eremonskega dnevnika "Regime fascista" in ima še vedno kot prej pri fašistih svojega okraja velik vpliv.

DELAVCI MORAJO PREPREČITI VOJNO

San Francisco, Cal., 4. okt. — Predsednik Ameriške Delavske Federacije William Green je rekel, da se morajo združiti vsi delavci sveta, da preprečijo bližajočo se vojno.

Nemčija je sklenila mir s Poljsko, da se ojači proti Franciji in Rusiji. Poravnava spora med Jugoslavijo in Bolgarsko je najbrže pospešila želja francoskega zunanjega ministra Barthoua, da spravi skupaj Francijo, Italijo in njene zaveznice, da se skupno postavijo proti agresivnosti Nemčije, zlasti proti Avstriji.

Da je bil omogočen Aleksandrov obisk v Sofiji, je bilo aretiranih več sto macedoncev. Voditelj macedonskih revolucijonarjev Ivan Mihajlov ni mogel več vzdržati na Bolgarskem ter je pobegnil na Turško, ker mu zavetišče v Italiji ni bilo dovoljeno.

Zadnje mesece so na Bolgarskem utihle zahteve po premembi meja. Prav gotovo pa sta Aleksander in Boris o tem razpravljala in prišla do kakega gotovega zaključka.

Madžari na drugi strani pa še vedno vztrajajo pri svoji zahtevi za premembo meja. Do sedaj jim je bila Italija v tem ozirom naklonjena, toda zadnje čase jim italijansko časopisje svetuje, da opuste te zahteve. Zelo so bili Madžari tudi ogorčeni, ko je Barthou ob priliki svojega obiska v Beogradu izjavil, da bo Francija branila Malo antanto proti državam, ki zahtevajo premembo meja na račun Male antante. Zadnji udarec pa je Ogrska dobila v Zenevi, ko ni bila naprošena, da bi pristopila v vrsto držav, ki jamčijo za neodvisnost Avstrije, medtem ko je Mala antanta v tem ozirom igrala zelo važno vlogo.

Italija skuša prepričati Madžare, da se je treba sprijazniti sedanjimi razmerami. Ravno isto je napravila Francija z Bolgarsko. Sedaj pa bo Francija na isti način skušala poravnati spor med Jugoslavijo in Italijo.

Francija in Italija si na vse načine prizadevata, da preprečita Jugoslavijo in Ogrsko, da se ne bi po zgledu Poljske pridružili Nemčiji.

NOVA RUSKA TOVARNA

Moskva, Rusija, 4. oktobra. — Sovjetska unija je dosegla zopet nov velik uspeh v svojem načrtu, da postane industrijsko neodvisna od drugih držav, ko je bila v Kramatorsku otvorena nova velika tovarna za izdelovanje strojev.

Sovjetsko časopisje imenuje novo tovarno "nova trdnjava sovjetskega gospodarstva" ter zatrjuje, da je Rusija s to tovarno stopila v prvo vrsto industrijskih držav.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Bank Street, President I. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and address of above officers:
100 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

For this year in advance	For New York for one year	\$7.00
For one year in advance	For one year in advance	\$3.50
For one year in advance	For one year in advance	\$7.00
For one year in advance	For one year in advance	\$3.00

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement or Agreement

"Glas Naroda" takes every day except Sunday and holidays.
Slovenian Press Publishing Co. is not responsible for the content of the advertisements. The advertiser is responsible for the content of the advertisements. The advertiser is responsible for the content of the advertisements.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3878

"THIRD DEGREE"

Čitatelji večkrat čitajo, da je bil ta ali oni aretiraneec, podvržen po aretaciji takozvanemu "third degree", čenur bi se reklo po naše "tretja stopnja".

Pred kratkim je bila v Cooperstownu obsojena na smrt Mrs. Coe, ki je povzročila smrt svojega slaboumnega in pijanega ujanega hlapca, hoteč se polastiti njegove zavarovalnine.

Ker krivde ni hotela priznati, so jo ponoči odvedli na prostor umora in jo prisilili, da je morala prijeti mrtveca za roko.

To je tako zrazilo njene živce, da je marsikaj priznala, kar je pri sodni obravnavi preklecala.

Tudi o Hauptmannu govore, da je bil podvržen najhujšem mukam, pa navzlic temu ni ničesar priznal.

Policijska odločno zanikuje obstoj oziroma izvajanja kakšnega "third degree-ja" toda kot je razvidno iz poročila nekega zanesljivega časniškega poročevalca, je ta metoda policijskega vedno zelo priljubljena ter se je poslužuje skoro ob vsaki priliki.

Nedolgo tega je v uglednem tedniku "The Nation" reporter New York Times, A. C. Sedgwick, povedal, kako je na lastne oči videl tri aretirance, ki so bili na policijski postaji izpostavljeni temu nečloveškemu ravnanju.

Njegovo poročilo se glasi:

— Detektiv je zgrabil gumijasto cev, ki je del opreme detektivskega urada ter se je radi posluževal, ker ne pušča sledov za seboj. Drugi so pograbili, kar jim je prišlo pod roko: black-jacke, revolverje, policijske krepelce itd. "Jaz sem te že enkrat videl!" — je zatulil detektiv. — "Ne, gospod", — je odvrnil aretiranec ponižno. — Detektiv je nato udaril. To je bilo znamenje. Drugi detektivki so udarili z black-jacki, gumijastimi cevmi, revolverji in krepelci. V trenutku so vsi trije aretiranci ležali na tleh. Kri jim je lila iz ušes, ust in nosu. Detektivki so jih obkrožili, vsi zeleni od jeze. Vrata so se odprla. Vstopil je mlad uniformiran policist rekoč: "Zdi se mi, da ste preveč mistični z njimi". — "Tako?" — se je zarežal detektiv. Na tleh ležečega aretirancega je sunil s čevljem v obraz, nato ga je zgrabil in naslonil k omari ter ga z vso silo udaril z revolverjem po glavi. Vse tri so odvedli v bolnišnico. Če bi kak višji uradnik vprašal detektive, kaj se je zgodilo z aretiranci, bi enostavno odvrnili, da so se ustavljali aretaciji.

Časopisje je pozneje poročalo, da so aretiranci priznali vse zločine, ki so jih izvršili, in tudi več zločinov, ki jih niso imeli na vesti.

Priznali so pač vse, kar so hoteli detektivki, da priznajo.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJO
Za \$ 2.50 Din. 100	Za \$ 9.35 Lir 100
\$ 5.35 Din. 200	\$18.25 Lir 200
\$ 7.50 Din. 300	\$24.60 Lir 300
\$12.25 Din. 500	\$38.20 Lir 500
\$24.25 Din. 1000	\$76.40 Lir 1000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Na izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali tujih valutah, se boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH	IZPLAČILA V AVSTRILSKIH ŠILINGIH
Za izplačilo \$ 5.00 morate poslati \$ 5.75	
\$10.00 \$10.75	
\$15.00 \$16.12	
\$20.00 \$21.50	
\$25.00 \$26.87	
\$30.00 \$32.25	
\$35.00 \$37.62	
\$40.00 \$43.00	
\$45.00 \$48.37	
\$50.00 \$53.75	

Prejemnik denarja v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Najbolj zanesljiva izvrševanje po Cable Letter za prisiljena \$1.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Iz Slovenije.

Velika Ljubljana bo štela 90 tisoč prebivalcev.

Iz Ljubljane poročajo 21. septembra: Ideja velike Ljubljane se je te dni znatno približala konkretni realizaciji. Ker mora biti do bližajočih se občinskih volitev rešeno tudi vprašanje teritorija avtonomnih mestnih občin, je notranje ministrstvo naročilo vsem prizadetim banskim upravam, da v najkrajšem času na licu mesta proučijo željo in potrebe avtonomnih mest, in občin njihove okolice. Tako je tudi banska uprava v Ljubljani naročila vsem prizadetim mestnim in okolišnim občinam v dravski banovini, da do jutri stavijo konkretne predloge o inkorporacijah. Ker je termin zelo kratek in občine ne bodo mogle tako hitro najti rešitve vseh spornih vprašanj, se bo definitivna odločitev teritorija bodoče velike Ljubljane sicer še zavlekla za nekaj dni, vendar pa bo padla po vsej priliki v najkrajšem času.

V smislu novega zakona o mestnih občinah sklepanje o inkorporacijah sicer ni pridržano mestnim in okoliškim občinskim upravam, temveč bo to vprašanje rešeno s kraljevim ukazom na predlog notranjega ministra in na podlagi poročil, ki jih bodo odrednjeni oblastvom predložile prizadete občine. V tem smislu je treba razumeti vse intenzivne priprave, in konferenco županov z Viča, iz Most, Zgornje Šiške Rudnika in z Ježice, ki jo je sklicalo sresko načelstvo za Ljubljansko okolico o tej stvari. V komisiji, ki ji je poverjena proučitev celotnega vprašanja za Ljubljano, so na mestnem magistratu imenovani g. načelnik gospodarskega urada dr. Fux, direktor gradbenega urada inž. Prelovšek, mestni finančni referent dr. Rant in ravnatelj trošarinškega urada Zupan.

Kakor smo včeraj poročali je, mestni gradbeni urad izdelal izborni načrt bodoče dve varianti. Po enem zasnutku naj bi se mestu pridružila vsa občina Vič, od občine Zgornja Šiška, katastrska občina Zgornja Šiška in del Dravlj, od občine Ježice del Ježice in del Stožice, od občine Moste Vodmat, Moste in del Šmartna, od občine Dobrunje Štepanja vas, od občine Rudnik pa del Rudnika z železniško postajo Lavrica. Po drugem, širšem zasnutku naj bi se temu kompleksu dodali še deli katastrskih občin St. Vid, Ježica, Stožice, Šmartno do Save, ker naj bi meja velike bodoče Ljubljane na severni strani tekla ob Savi. Po teh načrtih bi zraslo prebivalstvo Ljubljane na okrog 90.000.

Kakšna bo končna rešitev vprašanja, se dane sse ne ve. Med prebivalstvom mesta in okolice so v tem pogledu razna

mnenja. Gospodarskim krogom na periferiji zamisel velike Ljubljane ni čez mero simpatična, ker obratujejo izven mesta ob precej nižjih davčnih naspotno pa se državnim nameščenci in upokojenci, ki bivajo v okolici, ogrevajo za inkorporacijo, ker bodo z njo prišli v prvi draginjski razred. Izvršitev inkorporacijskega načrta pa je potrebna predvsem iz upravnih razlogov in v interesu gradbenega razvoja Ljubljane, ki se je s celinimi novimi kolonijami stanovanjskih hiš in s celimi predmestji že zdavnaj razširila preko svojih meja. Vse kaže, da dobimo veliko, novo, zahtevam časa ustrezajočo metropolo.

Vlak je šel premikaču čez prsi.

Na glavnem kolodvoru v Ljubljani se je 21. septembra popoldne pripetila težka nesreča, ki je zahtevala življenje dobrega, zvestega delavca in skrbnega družinskega očeta. Ob pol treh je bil premikač Jakob Jeraz, rojen 31. julija 1889 in doma v Dvoru št. 1 pri Št. Vidu, zaposlen pri premikanju voz na tirih pred poslopjem nove carinarnice. Vsakokrat, kadar premikač pomaga sestavljati vlake in se sklanja med odbijače, da sklapija vagoni, dela v smrtni nevarnosti. Ko pa je Jeraz 21. septembra delal na 19. tiru pred carinarnico, mu je pri umiku izpod vlaka očitno izpodrsnilo, da je padel na tračnice in so mu kolesa vlaka šla preko prsi. Bil je na mestu mrtve. Reševalni avto, po katerega so v prvem hipu telefonirali, se je vrnil prazen, ker je bila vsaka intervencija odveč.

Po dveh letih razkrinkana požigalca.

V podgorjanski vasi Gaberju je zgradil leta 1931 čedno hišo 41-letni posestnik Ban Martin iz Zajčjega vrha pri Smihelu-Stopičah in vzel vanjo kot najemnika Jeniča Martina iz Gaberja s številno družino. Po prav čudnih okoliščinah pa je hiša ponoči 4. maja leta 1932 zgorela. Najemnik Jenič je komaj rešil iz ognja družino, nekaj hrane in nekaj orodja Lastnik hiše posestnik Ban, je imel stavbo zavarovano za 10.000 Din, ki jih je dobil takoj tudi izplačane. Požig je bilo osumljenih več oseb, ki se jim pa zločin ni mogel dokazati.

Te dni je naneslo naključje, da je orožniška patrulja naletela na potu iz Zajčjega vrha Dolž na mlado, upehano pastirico posestnika Franca Turka iz Zajčjega vrha. Na vprašanje, kam tako hiti, je dekletce odgovorilo, a jo je poslal gospodar po nujnem opravku k svojemu tastu, posestniku Jurčiču v Dolžu. Njemu da mora nesti listek, ki ga je krčevito držala v roki, in počakati tam na odgovor. Dekletce je nato

izročilo orožnikom listek, katerega vsebina je orožnike zelo iznenadila. Napisano je bilo na njem naslednje: "Lubi starši! Prosi vas, če ste kaj že un zdali zaradi ognja, nute poravnati, da jast ne morem dokazati tega, zato, ker ne smem, bo preveč revšne, zato ker je dobil sekurancijo. Zdaj bo pa še več kazni, če ste žandarnim povedali. Recite jim, da jast sumim, dokazat pa ne morem, prosim vas še enkrat usmilite se me. Zbogom".

Ko so orožniki imeli v rokah kompromitirajoči listek, so se takoj napotili k posestniku Turku v Zajčjem vrhu, kjer so ga pričeli izpraševati glede požiga Banove hiše. Turk se je daj vdal in priznal, da ga je Ban povabil trikrat v svojo zidnico, kjer ga je prosil, naj zažge njegovo novo hišo v Gaberju, zakar mu je obljubil 300 Din nagrade. Pristavil je še, da bo ta denar lahko zaslužil v eni uri. Turk je ponudbo dvakrat odklonil, pri tretjem sestanku v zidnici pa je prevzel požig. Istočasno mu je gospodar hiše izročil gobo in vžgalice, češ: "Na, pa zažgi! Ko boš prišel k hiši, zažgi gobo in jo vtaki v streho".

Usodno noč 4. maja 1. 1932 se je Turk res odpravil v Gaberje in storil tako, kakor mu je bilo naročeno. Po storjenem delu je šel naravnost domov ter se vlegel. Ko je Ban dobil izplačano zavarovalnino, je prejel Turk od njega za storjeni zločin 300 Din. Ko sta kasneje enkrat šla v Karlovac na sejem, je Turk dobil od Bana še 100 Din.

Po tej izpovedbi so se orožniki napotili z aretiranim Turkom še k Banu, ki pa ni hotel o požigu ničesar vedeti in je sploh skrivno odločno zaničeval. Oba posestnika so orožniki izročili novomeškemu okrožnemu sodišču v nadaljno preiskavo.

GOSPODINJA

Družina 3 oseb, katere ima trgovino, potrebuje starejšo žensko za splošno hišno delo; mora biti poštena in zanesljiva; dober dom za primerno osebo. Priporočilo od duhovnika, zdravnika in trgovca. Pišite na uredništvo tega lista in označite plačo. — Glas Naroda, 216 W. 18. St., New York, N. Y. (2x)

Cena DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA Angleško-slovensko Berilo ENGLISH SLOVENE READER STANE SAMO \$2

Naročite ga pri — KNJIGARNI "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET NEW YORK CITY

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO NA DOPISNICI SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

— 1. oktobra je reorganizirana North American Bank v Clevelandu pričela s poslovanjem. Glasom reorganizacijskega načrta je North American Mortgage Company prevzela zmrznjeno imovino stare banke, dočim bodo vlagatelji dobili 20 procentov od svojih prihrankov. Vse javne vloge, za katere je banka morala založiti jamstvo, pa bodo izplačane 100-procentno. Javnih vlog je bilo na banki okrog \$600.000. Reorganizirana banka je članica Federal Deposit Insurance Company, ki zavaruje do \$5000. Advokat J. W. Woods, ki je zastopal banko pri reorganizacijskih poslih, je predsednik reorganizirane banke, dočim je bil dr. James M. Seliskar, ki je bil predsednik stare banke in ki je tudi predsednik Mortgage Company, eksekutivni podpredsednik, to se pravi, da bo pravzaprav on vodil tudi novo banko.

— Za poškodbami, katere je dobil pred tednom dni, ko ga je zadel avto v Clevelandu, je umrl Anton Germ, star 63 let. Zapušča hčer ter sestro in več sorodnikov. Doma je bil iz fars Dobre Polje, vas Zagorica pri Ribnici, kjer zapušča soprogo, tri sinove in tri hčere. V Clevelandu je bival 26 let.

— V nedeljo je umrl v Clevelandu poznani rojak John Zupan, star 52 let. Ranjki je bil jako agilen na društvenem polju. Zapušča soproga in pet hčera. Doma je bil iz Bodešče vasi, fara Ribno pri Bledu, kjer zapušča tri sestre in enega brata. V Ameriko je došel pred 27. leti.

— V Hastings, Colo., je bil Tone Sajin zadnje dni težko pobit v prometni nesreči. Zlomilo mu je križ in zdaj se nahaja v bolnišnici St. Ralph v Trinidadu, kjer ga netaotetainsh dadu.

— V Somerset, Colo., se je ponorečil rojak Majnik, že star mož. V gozdu je sekal drevesa za domačo rabo in pri tem je podrl suho drevo, ki je padlo nanj in ga zelo pobilo na glavi in drugod. — V tamošnjem rovu je bil pred kratkim pobit rojak Mažakelj, ki se nahaja v bolnišnici St. Mark v Salt Lake City, Utah.

— V St. Marys, Pa., je bil pokopan 20. septembra Anton Zore, ki je umrl 17. septembra v Rock Crest Sanitarium pri Olean, N. Y. Doma je bil iz Volčjih njiv pri Mirni na Doljenjskem, star 39 let. V Ameriki zapušča sina in hčer, v starem kraju pa očeta, sestro in dva brata.

ISČE SE VEŠ JANITOR

za soparno kurjavo, mora imeti spričevala; vprašajte v groceriji Mr. Cappello, 210 W. 10th St., New York, N. Y. (3x 4,5&6)

Peter Zgaga

TRDI SO, TRDI...

Vsak človek je po svoje udarjen, toda nekateri moški so takšni trdini, da je groza. S tem ne trdim, da niso sposobni za to ali ono reč, da niso dovtetni za to ali ono stvar. O ja, še preveč.

So položaji, v katerih se naglo znajdejo, dočim traja večina dolgo, dolgo, predno se zavemo, če se sploh.

Dobe se pa tudi taki, ki ne poznajo nobenih okoliščin in nobenih namigavanj.

Takšnim je treba s karolo po glavi — kot pravijo v lepi ribniški dolini.

Je pa še druga vrsta moških, ki vse vedo in vse razumejo, le tistega ne, kar bi bilo treba. Ne gre in ne gre jim v glavo, pa naj bo zadeva še tako jasna in razložna.

Zenskam pa v tem pogledu vsa čast. Predno bo moški rekel "a", ima ženska že zdavnaj "b" na jeziku. Sploh so pa v vseh ozirih dosti bolj podjetne nego so moški.

Tako se je zgodilo, da se je mlada, srčkana gospodična čez usesa zaljubila v takšnega trdina.

Bil je velik, močan in lep, toda sveta Katarina je očitno pozabila nanj, ko je delila svoje dragecene darove.

Že več kot tri mesece sta se poznala. Bila sta na plesih, veseljah in drugih zabavah. Pozno ponoči jo je spremljal do doma. Ona je brenčala, on se pa ni ganil.

Če si ženska nekaj v glavo vbije, ne odneha, dokler ne pride do cilja. Sklenila je torej, da se sama in brez njegove pomoči dokoplje do njegovega srca in v njem trajno oстане.

Ko sta nekega večera sedela na samotni klopi, ko je na nebu skrivnostno svetilo fantovsko sonce, ko je božal njune lase rahel vetrič, ko je vse naokrog opojno dišalo po cvetju, se je bežno naslonila nanj in rekla: — Aaaaah!

Kaj vam je, gospodična? — je vprašal preplašeno in planil kvišku. — Tako čudno ste zastokali... Ali vam je slabo?

Najraje bi rekla, da ja, pa se je bala, da bo kaj planil po ambulanco, namesto, da bi ji odpel pretesno obleko ali karkoli se že napravi v takšnem slučaju.

Sedite — je zapovedala — vas bom nekaj vprašala.

In začela je s skrivnostnim glasom:

— Aaaaah, ali poznate občutek, ki človeku stiska in razganja prsi, vse obenem? Ali vam je znan tak občutek? Srce začne mogočno utripati. Človeku zastaja sapo. Najraje bi se kam naslonil in se česa oprlel. Navdaja ga čudna omotica. Brani se in brani, naenkrat se pa ne more več zadrževati. In iz njegove najgloblje notranjosti bruhne na dan... priznanje...

Besedo "priznanje" je izgovorila tako tiho, da je sploh slišal ni.

Tako spretno mu je premetena tica opisovala občutek ljubezni, tako ga je priklepala nase.

— Ali ste že imeli kdaj tak občutek? — je strastno poizvedovala.

Njegovi trdinski možgani so začeli premelevati to neobičajno vprašanje in so slednjič nameli sledeči odgovor:

— O, seveda sem že imel tak občutek. Že večkrat. Pravzaprav imam tak občutek vedno, kadar se vozim po morju. Sem sicer zdrav in močan, toda morski boleznici sem strašno podvržen...

Še enkrat je vzdihnila: — Aaaaah! — toda topot se ni več prilika k njemu, pač je pa stekla od njega, kolikor so jo ne-sle noge.

pesmi

in

poezije

AKROPOLIS IN PIRAMIDE	80
AZAZEL, trdo vez.	1.—
BALADE IN ROMANCE, trda vez.	1.25
BOB ZA MLADI ZOB, trda vez.	40
KRAČULJČKI (Utoja)	65
trdo vezano	60
MOJE OBZORJE (Gangl)	1.25
NARCIS (Gruden), broširano	30
PRIMORSKE PESMI, (Gruden), vez.	35
SLUTNJE (Albercht), broširano	30
POHORSKE POTI (Glaser), broš.	30
STO UGANK (Oton Zupančič)	50
ZVONČKI. Zbirka pesmi za slovensko mladino. Trdo vezano	90
ZLATOROG, pravljice, trda vez	60

Naročite jih lahko pri:

KNJICARNI "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vselej našo dolgoletno skušnjo Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zanesite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, polne liste, vizete in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjši strošek.

Nedržavlani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratna dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj en brezplačno navodila in enotavljajmo Vam, da boste potovali in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 West 18th Street

New York, N. Y.

GRB DRŽAVE NEW YORK

ZA NJHOVO NAJVEČJE DOBRO POZIVA DRŽAVA NEW YORK SVOJE PREBIVALSTVO... MOŠKE, ZENSKE IN OTROKE... NAJ USTANOVE SEDAJ TEMELJNI OBICAJ ZA ZDRAVJE, ZADOVOLJSTVO IN DOLGO ŽIVLJENJE:

Pijte Več MLEKA

KVART DNEVNO ZA V S A K E G A OTROKA
PINT DNEVNO ZA V S A K E G A ODRASLEGA

TO JE mesec mleka... po določbi gubernija in zakonodaje suverene države New York. Razdobje, ko vas vžaka agentura za izboljšanje zdravja za dosego čvrstosti sili, da se osebno seznanite z mlekom—da preizkusite njega čarovnijo tekom 31 dni oktobra. Če imate čas ali voljo, da se poglobite v dietiko, da proučite odnos Najboljše Naravne Hrane do zdravja, zadovoljstva in dolgega življenja, ni treba, da bi vas kdo silil. Šli boste k mleku, kot gre jeklo k magnetu, kot gre čebela k cvetlici, kot dvignejo rastline svoje glave k življenju dajajočemu solncu.

Mleko vsebuje največjo izbero hranilnih snovi vseh posameznih

hraniv. Tvorijo temelj, na katerem se da varno in zelo lahko zgraditi primerna dieta. In je najbolj cenena hrana, ki jo morete dobiti. Ko izveste to resnico, ne bo noben vaš obed brez čaše mleka. Niso pa le proteini, karbohidrati, mineralne snovi, vitamini, dragocene amino-kisljine, ki napravijo mleko za največjo zaščitno hrano. Posamič ali v zvezi nimajo ti elementi takšnega vpliva na vas kakor v mleku. To je način, kako je Narava zmešala te stvari... vitalni princip, ki napravi celoto boljše, kot zmes posameznih delov. To je Mesec Mleka. Izborjen čas, da se naučite, kaj bo storilo mleko za vas. Natočite ga čašo, rmenkastega in hladnega. Do vrha. Iz-

pijte. Občutite njega podeželsko svežost, obdano z dobroto deteljno-sladkih pašnikov, jasnega solnca, kristalnočistih studencev. Spravite ga v sistem, da boste utrčili telo proti napadom zime, da vam bo pomagalo osvojiti mladost —v novem duhu, novi duševni in telesni čvrstosti. Začnite piti več mleka danes. Poleg tega, da pomagata sebi, boste pomagali vodilni industriji države. Pomagali boste newyorškim dairy-farmerjem in njihovim družinam, ki potrebujejo tako pomoč—največ zato, ker mi kot meščani ne uživamo dovolj tega dragocenega produkta, ki ga nam potom svojih potrpežljivih čred pre- skrbujejo.

DRŽAVA NEW YORK

KRATKA DNEVNA ZGODBA

JOŽA HERFORT:

ČRNE STRELE

Poletna soparica je trepetala nad obzorjem. Razbeljene skale so se bleščale v ostri, jarki luči julijskega solnca. Narava je ležala pokojna, mrtva; noben list ni zatrepetal v oblaci orjaki. Tih so brzeli na krilih vetra. Prva rahla sap, vroča, ko da bi voh iz krušne peči, je pohitela prek jase in gozdov, da je vztrepetalo listje na drevju, nato je zajel gozd v silovitom sunku vetra, da je zastokalo drevje in ječe vilo vejevje v divjem vetru. Peroti goloba, ki je iskal kritja, so s tleskom udarile v gostih bukovih vejah. Naenkrat so se pojavile pod belimi oblaki, si so zasenčili obzorje, strelovito urne ptice, ki so švigale pod belimi orjaškimi gmotami oblakov. Krila so imela dolga, izpodrežana, rep viličast, dolg, zamolklo temne barve so bile. Pred viharjem so se pojavili hudourniki. Švigaje so peslali v težkem vzdusku. Komaj da si jih dobro opazil, že so bile v dalji izginjajoče točke. Za njimi je prihrul vihar.

Za vaško cerkvijo so se dvigale strme pečine. Vsako jutro in vsak večer so švigali okoli borne cerkvice hudourniki; prej, preden so šli s svojimi

urnimi krili merit silne dalje v gorah, in potem, ko so jih njihova urna krila prinesla pod rodni krov. Klicaje so brzeli po zraku, gostoleč. Lastovkinim glasovom so bili podobni njihovi glasovi, le bolj hreščeci so bili. Ko so se vrnili z juga, in ko so zakipeli po drevju in rastlinju in po vsej naravi mladi sokovi; ko so zabrzeli gorski hudourniki v narastlih vodah talčega se snega, tedaj so se hudourniki ženili. Vrisk in vrišč je bil v ozračju. Ozka krila so smelo rezala, da bi se človek samo divil. Potem so pričeli mladi pari graditi gnezda, stari so si jih popravljali. Vešči zidarji, umni staveniki so to. Strmo na steno, v zavetje previsov so postavili sebi in svoji deci domek. Tam so se iz drobceh jajčec izvalili mladi hudourniki. Tam, pod tistimi pečninami, okoli ljubke gorske cerkvice, so si vadili in urili mlada krila za daljno pot na jug. So so merili silne daljave s svojimi ozkimi, dolgimi krili, potem pa so se poslovili od svoje domovine in šli na jug zimovat.

Marsikako nevihto sem doživel v gorah, marsikatero mesto sem že videl, toda vedno so me spremljali hudourniki, pozdravljajoč me s svojim cvrčanjem, nato pa so odhiteli na svojih urnih perotih daleč, daleč naprej, kot da bi šli ozna- njat hudo uro, ki se je bližala,

jezdeč na temnih, pretecih oblakih. Strelovito urni so. Star gorjane mi je dejal: "Lejte, to so črne strele; vedno naznanjajo nevihto."

Pa ne naznanjajo nevihte, le v pišu pred nehihto lite, pred nevihto beže pod rodni krov, da zavarujejo svoje negodne mladice. Ljubki so, za svojo družinico skrbje, pa so jih obsodili, da nevihto nosijo, da nevihto oznanjajo.

STAROEGIPTSKA IN MODERNA MEDICINA

V nekem staroegiptskem medicinskem papiru, ki ga hrani berlinski muzej, je opisana zanimiva metoda, ki so jo prakticirale Egipčanke pri ugotavljanju nosečnosti. Po tej metodi, ki je stara 3000 do 4000 let, so ženske vsejale v cvetlični lonček žita in ga zalivale s svojo sečjo. Če je ženska v normalnem stanju, pravi omenjeni papirus, se zrno ne bo razvil; če je pa noseča, bo skalilo.

Nemški botanik Walter Hoffmann je to metodo sedaj preizkusil. Vzel je zrno ječmene in pšenice ter jih vsejal v velike cvetlične lonce v navadno prst. Ene lonce je potem zalival z vodo, druge s sečjo nosečih, tretje pa s sečjo nenose-

čih žensk. Čez tri do štiri tedne se je pokazal naslednji efekt: v prvih loncih so se zrna vzklikla normalno, v drugih so bile rastlinice dosti krepkejšje in temnejše zelene, v tretjih so se zelo slabo razvijale in so končno odmrle kakor rastline, o katerih pravijo vrtnarji, da jih gnojivo "seže". Kakšne snovi so v seči nosečih žensk, da pospešujejo rast, nam danes še ni znano.

Vsekakor pa je bil to zanimiv dokaz, kako razvito je bilo staroegiptsko medicinsko znanje. Po nekem drugem papiru so Egipčani celo znali ugotavljati, da-li se bo rodil deček ali deklica. Za naše čase, ki zahtevajo glede nosečnosti hitrih diagnoz in primernih metod, staroegiptska metoda seveda ne pride v poštev, saj pokaže pravi rezultat, kakor rečeno, šele čez tri ali štiri tedne.

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mno go jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprosili, naj pa oni, katerim je mogoča, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

212

VI.

Vitez de Vaudrey je bil odšel že pred policijskim ravnateljem v kabinet, kamor ga je bil le-ta poslal.

— Vitez, — dejal grof na pragu, — moj sklep je vas gotovo presenetil. Upam, da boste priznali, da ste bili gredoč k meni pripravljeni na čisto drugačen sprejem...

Vitez je hotel odgovoriti.

— Ne prekinjajte me, — je nadaljeval grof, — če sem hotel z vami tu govoriti, me je vodila edina želja povedati vam odkrito in jasno, kaj sem sklenil. In verjemite mi, da nobenega vašega odpora ne bom trpel... Ko sem vas povabil sem, nisem mislil na de-batiranje, temveč sem vas hotel samo opozoriti, da me morate ubogati.

Roger ni hotel grofu odgovarjati in zato je molčal, a grof je nadaljeval s svojim običajnim glasom:

— Gotovo se vam zdi presenetljivo, da sem svoje prvotno stališče izpremenil in da sem zdaj pripravljen privoliti...

— V mojo ženitev...

— V zvezo, ki napravi iz mene vašega sokrivca, ker se upirate želji Njegovega Velikanstva.

Vitez je povesil glavo.

— Da, vitez, — je dejal grof de Linieres, ki mu je zvenel glas proti volji malo osorno, — da, bili ste predmet kraljeve naklonjenosti ki bi vam jo bila zavidalo vse plemstvo; kralj je vam izbral ženo in Njegovo Velikanstvo je celo tako milostno, da se dela kakor da ničesar ne ve o odločnem odporu, ki ste z njimi odgovorili na kraljevo željo.

Vitez na te besede ni odgovoril.

— Pa naj bo, — je nadaljeval grof, — pred poslušnostjo kralju, pred srečo, ki bi jo bil čutil, če bi vas videl vrednega kraljeve naklonjenosti, sem dal prednost duševnemu miru tiste, ki mi je postala življenjska družica in ki jo ljubim, slišite, Roger, ljubim z najčistejšo in najsvetejšo vdanostjo.

Pri teh iskrenih, toplih besedah se vitez de Vaudrey ni mogel premagati, da bi ne spregovoril:

— Nad čast kraljeve naklonjenosti, izkazane milostno naši rodbini, ste postavili grofičin mir, srečo, življenje... Da, ukrotili ste svojo pravično jezo in dosegli najvišjo stopnjo samozatajevanja, ker ste v svoji vesti spoznali, da je bila nesrečna žena žrtev...

— In niste hoteli, da bi odšel ta angel v večnost z izmučeno dušo... Odpustili ste ji. Vso veličino tega plemenitega koraka lahko razumem samo jaz izmed onih, ki so bili pričje tistega prizora. Zato se klanjam možu, ki je znal tako temeljito ukrotiti svojo jezo in najti v sebi moč za tako veliko samozatajevanje.

Vitez je že hotel poklekniti, pa ga je grof prestopel in dvignil, rekoč:

— Na moja prsa, Roger!

In nekaj časa sta molče objeta, pod vplivom mešanih občutkov radosti in bolesti.

Potem se je grof izvil vitez iz objema in si obrisal solzne oči, rekoč:

— Pojdiva, prijatelj; zdaj sem prepričan, da boste uslišali mojo prošnjo.

Solznih oči je vitez prikimal.

— Dobro, Roger, — je nadaljeval grof z očetovskim glasom, — ne govoriva več o pogojih; ta beseda zveni neprijetno. Kot oče se obračam na vas in rad bi, da bi mi odgovarjali kot sin.

Pokazal je z roko na naslanjač in pripomnil: — Sedite k meni.

Sam je pa sedel k svoji pisalni mizi.

Vitez je sedel v naslanjač in videč, da stric nekam okleva s pogovorom, je spregovoril sam:

— Vidite me pripravljene na vašo povelja, gospod grof, in prosim, da mi čim prej poveste, za kaj gre. Sem namreč vedno nestranejši, odkar vem, da vežete mojo srečo na zunanji pogoj...

— Da, Roger, nočem, da bi postal član moje rodbine žrtev javnega pohujšanja in sramote, ki bi njene posledice vsi čutili...

— Kaj hočete reči, gospod grof?

— Reči hočem, dragi-moj vitez, da mora plemič kljubovati teži javnega mnenja, če naenkrat prelomi vse tradicije svojega rodu. S tem hočem reči, da mora biti tisti, ki uresniči v naš družbi to, kar imenujemo nenakonska zveza, sposoben za lastnimi močmi priboriti spoštovanje sebi in tisti, ki jo je smatral za dostojno nositi njegovo ime.

— Toda kdo bi si drznil?

— Vsi tisti, ki vedo, da je vam kralj naklonjen in da je vam namenil slavno zvezo; vsi tisti, ki bodo kmalu zvedeli, da je vitez de Vaudrey zavrgel svoje ime, svoj visoki rod in svoj družabni položaj, da vzame za ženo preprosto dekle...

— In kaj mi je do tega?... Bom že znal zavezati jezike...

— Meni je pa mnogo do tega, da bi vitez de Vaudrey, mojemu nečaku, ne bilo treba zatekati se k meču in braniti z njim svoje časti... Dejaj sem že, da vam dovoljujem poročiti se s tisto, ki ste si jo izbrali; zatreti hočem v sebi vse pomisleke proti temu in podrediti svojponos vaši sreči. Toda za tako težko žrtev zahtevam, da boste mogli ločiti pred vsemi ponosno dvignjene glave, da priključite svojem imenu tako velik sloves, da boste imeli pravico pogaziti razredne tradicije... Me razumete, Roger? Želim, da postanete spoštovana osebnost ne zaradi visokega rodu, temveč zaradi osebnih vrlin.

Ko dosežete ta cilj, bom šele priznal, da imate pravico izbrati si ženo po svojem sreću, ne bi bi zmenili za javno mnenje.

Vitez je molče poslušal grofove besede. Šele ko je grof umolknil, je dejal:

— Kaj bi radi, da storim? Upam namreč, da mi poveste vse tako odkrito, kakor ste povedali, da ste mi že našli pot, ki naj na njenem koncu dobim pravico postati Henrikin mož...

Potem je pa naenkrat izpremenil predmet pogovora in nadaljeval:

— Ah, saj ste jo videli, gospod grof; mogli ste presoditi njeno sree, lahko ste obžalovali divjo jezo, ki je vas napravila krivičnega napram nedolžnemu bitju; slišali ste njeno prošnjo glede milosti in izjavo, da je pripravljena iti v izgnanstvo, če bi to zahtevali... Spoznali ste, koliko skrenosti je v tem sreću, odprtem vsemu dobremu, obsojenem na strašno muko... Veste, gospod grof, kolikega spoštovanja je vredno to krepstno dekle... Povejte mi torej, prosim vas, kaj je potrebno za skrajšanje te zadnje izkušnje, ki se ji ne morem niti nočem izogniti... Pokorim se vam, da se mi izpolni najbolj vroča želja; zato upam, da bom mogel ljubljenu dekletu doprinesiti dokaz, da sem pripravljen vse storiti za njo...

— Pa naj bo, — je odgovoril grof, — ker me vprašujete po nasvetu, evo, kaj mislim: veste, da namerava general markiz de Lafayette zapustiti Francijo, in priskočiti na pomoč Američanom v njihovi borbi za svobodo...

— Kaj?... Mislite, da...

— Da bi se lahko potegovali za primerno mesto v mali armadi, ki jo povelje Lafayette čez ocean, da priskoči na pomoč Washingtonu... Mar ni vsak plemič vojak?... Odpotujte torej! Upam, da boste navdušeno sprejeti pri markizu, ki zna ceniti junaštvo in požrtvovalnost...

— Ker vitez ni odgovoril, je grof nadaljeval:

— Držnem si upati, da se boste ravnali po mojem nasvetu... Ne, oklevati bi ne znali, ker ste predobro razumeli, kako pravilni so moji razlogi.

— V tem primeru po pravici ne dvomite o meni, gospod grof; veste dobro, da se nevarnosti nikoli ne bojim; prosim vas tudi, da čim prej posetite Lafayettea in ga prosite, naj mi poveri poveljstvo enega svojih polkov... In tako se napotim čez ocean, da si priborim slavo, ki se vam zdi neobhodno potrebna... Toda dovolite mi vsaj, predno se ločim na dolgo — morda za vedno — od tiste, ki jo ljubim, da ji zakličem z bogom in povem, da je ta prostovoljna ločitev najbolj dokaz, kako vroče jo ljubim.

(Dalje prihodnjič.)

IZGNANCI

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

49

Še enkrat mu zagotavlja, da mu je zelo mučno, nato pa skatulo odpre in pred ravnateljevimi očmi leži predmet, ki izgleda kot zlat knjižica.

Markij odpre dva pokrova knjižice na levo in desno. Pokrova sta bila izdelana kot zlata ograja, katero so preprezale rože. Markij postavi ta predmet pokonci, ki oprt na obo pokrova, trdno stoji na mizi in znotraj se pokaže krasna slika svetnika v emajlu in zlatu.

Ravnatelj obhoduje dragoceni predmet in si zadovoljno misli, da mora imeti markij še več takih dragocenih predmetov in da ne bo tako slab ženin za njegovo hčer. Da je morala ta svetnikova podoba biti zelo dragocena, ker je bila obložena z zlatom in dragimi kamni, je videl na prvi pogled.

— Moj dragi gospod markij, seveda vam dam takoj ček za željeno vsoto, toda za to ne potrebujem nikakega poročila. Tudi brez tega ste mi vi dovolj za vsako vsoto, — pravi prijazen.

Toda markij je imel svoj vzrok, da je vztrajal pri tem, da nudi poročilo. Pri ravnatelju je hotel dobiti vtis poštenosti, kajti samo s petdeset tisoči se ni hotel biti zadovoljen. Ko bo enkrat zaročen z njegovo hčerjo, si bo že dobil še druga posojila. Na to pa ni niti mislil, da bi se poročil s Kati Herderjo — hotel je priti samo do zaroče, da bo opravil svojo "kupčijo". Zato pravi:

— O ne, — prosim — ne delam nikakih dolgov — nikdar, kajti to bi bilo proti mojim načelom. Zato zahtevam, da ta družinski zaklad sprejmete in ga spravite za jamščino. Podaril ga bom svoji zaročenki na dan najine poroke. Prosim, vzemite, gospod ravnatelj in ga za ta čas spravite.

Ravnatelj z velikim obhodom ogleduje dragoceno podobo.

— Ako torej na vsak način želite, gospod markij, potem jo bom shranil. In prosim vas, da se brez vsake skrbi obrnete na mene, kadar ste zopet v kaki zadregi. To vam dela čast, da ne marate delati dolgov — to je za vas zares velika čast. Res ste zelo odličen gospod, — moj dragi gospod markij. In dovoliti mi morate, da ta dragocen zaklad pokažem svojim damam, ker je to čudovito umetniško delo. Seveda jim ni treba vedeti, da ste mi to dali kot poročilo. O tej majhni zadregi ni treba nikomur vedeti kot vi in jaz. Rekel bom samo, da jo bom za vas shranil.

Markij za trenutek pomisli, nato pa pravi:

— Dobro, vaše dame smejo videti mojo svetinjo. Toda, prosim, ne kažite je tujim ljudem, ki ne spadajo v vašo hišo. Ne maram, da bi tuje, mrzle oči počivale na tem svetem zakladu.

Ravnatelj mu strese roko.

— Prav gotovo, moj dragi gospod markij, samo damam bom pokazal podobo. Moja hči se bo veselila, kadar vidi to umetno delo. Takoj vsakdo vidi, da je bilo to nekaj posebnega.

Markij vzdihne in se nasmeje.

— To je le eden izmed mnogih zakladov, katere je rešila moja družina iz nekdajšnjih sijajnih časov. Imam še več takih dragih stvari v svoji palači v Firenci. Dobil bi veliko premoženje, če bi jih hotel prodati. Toda rajši umreti, kot pa dati iz rok ta znamenja sijajnih časov.

Ginjen ga ravnatelj pogleda.

— Tega vam tudi ni treba, gospod markij; upam, da vam bom mogel vse obdržati, ako vas bo moja hči uslišala, — nato pa, prijemši njegovo roko, pripomni: — Denarnih težav ne boste imeli. Ako potrebujete še več denarja, se zaupno obrnite na mene. Pozneje vam bom odračunal od dote.

Zadnje besede izgovori ravnatelj s prijaznim nasmehom.

Markij je bil za danes zadovoljen. Svojemu cilju je prišel malo bližje. Prav pošteno se je hotel posluževati ravnateljeve ponudbe, na vsak način je hotel dobiti od njega denarja, kolikor je bilo mogoče. Da se je treba vedno zanašati na človeške slabosti, je dobro vedel. Vzame tedaj ček za petdeset tisoč. Sten je bila v Nici ukradena umetnina dovolj dobro plačana. Javno se je ni upal prodati, pri kakem starinarju pa za njo ne bi dobil mnogo. Ko je takrat v Genovi v hotelu odprl rdeči kovčeg in mesto nakita bogate Rusinje našel samo podobo svetnika, je bil zelo togoten in razočaran. Toda ta svetniška podoba z umetnim in dragocenim okvirjem je bila vredna, da jo je vkradel, toda kaj naj s tem počne? Tako originalnega predmeta ni mogoče lahko prodati, ako ni njegov pravi lastnik.

Že ga je hotel razbiti, zlato stopiti in drage kamne izluščiti, toda preračunal je, da bi dobil za vse le malenkostno vsoto. Mogoče bo našel kako drugo priložnost, da bo mogel prodati tega svetnika.

In njegovi možgani so mrzlično delovali in tako je bila ta spominska skrinjica, čije pravega pomena in tudi skrivne notranje naprave ni poznal, tudi vzrok, da se je signor Giuseppe Salvatore izpremenil v markija Salvoni. Izmisli si je lepo, majhno zgodovino in povest in je odpotoval iz Italije, da bi v tujini nastopal kot markij Salvoni in lovil svoje kaline na limanice. Majhna tatvina denarnice v hotelu v Genovi mu je prinesla potrebni denar za njegova nadaljna podjetja. In tako je Giuseppe Salvatore, ki je bil po poklicu natak, kot markij Salvoni šel v svet.

V Monakovem se mu je posrečilo priti v krog višjih in plemenitih častnikov, ki so po vojni za svoj obstanek kupovali z vsakovrstnim blagom. In tukaj je spoznal ravnatelja Herderja, katerega mu je ugodna usoda prinesla na pot. Tako je svojo igro vestno izvedel. Takoj prvi dan je v Vratilavi srečal nekega svojega rojaka, s katerim je v Italiji prešel svojo prvo zaporno kazen. Ta njegov poznanec je bil priganjač za igralnico, kamor sta Bozo in Štefan sledila markiju in tako je onega večera "markij" prišel v to igralnico.

(Dolje prihodnjik.)

ŠESTSTO LET STAR TRIK

O čudovitih predstavah, ki so jih deležni Evropejci v Indiji, se največkrat omenja "trik z vrvo", ki ga indijski fakirji obvladajo z vprav čudovito spretnostjo. Fakirji, ki kažejo svoje spretnosti v Indiji, imajo zlasti na cestah in trgih lepo število gledalcev, med katerimi tudi ne manjka belcev. Trik z vrvo obstoji navadno v tem, da prinese fakir s seboj vrečo in dolgo vrv. Spremlja ga navadno deček, ki igra pri triku važno vlogo. Več stoglava množica se kaj hitro zbere okrog fakirja, ki začne nato svojo "coprnijo". N-kaj časa godrnja fakir svojo čarobno molitvico, nato pa vrže vrv v zrak. Proti pričakovanju vidi vsi gledalci, da je vrv obvisela v zraku, kakor kak droben, zelo dolg drog. Nato začne plezati deček po vrvi navzgor, toliko časa, da gledalec "izgine" izpred oči. Nato spleza za dečkom še fakir, ki nosi s seboj meč in tudi izgine visoko pod nehom gledalec izpred oči. Kmalu zatem čujejo gledalci strašno kričanje, ki doni z neba, in vidi, kako padajo deli z mečem razsekanega trupla z neba. Fakir pripleza zatem nazaj na zemljo, pokrije ostanke dečkovega trupla z rjuho in zagodrnja nekaj "čarobnih" izrekov, ko se izpod rjuhe pri-smeje deček zdrav in vesel.

Znanstveniki so si na jasnem, da je edina pravilna razlaga za ta nemogoče dogodek — hipnoza. Ne morejo pa razumeti, na kakšen način more vplivati fakir tako enotno na stotine najrazličnejših gledalcev, ki vsi pretreseni zasledujejo dogodke, ki se odigravajo pred njimi. Dolež se ni znan primer, da bi le en sam Evropejec med vsemi drugimi gledalci ne videl istega, kar se zdi vsem drugim, da vidi. Zato so poskusili s fotografiranjem; fotografska plošča in aparat se ne dasta hipnotizirati in ta dva morata pokazati resnico. Številne fotografije, ki so jih ob takih prilikah napravili, ne kažejo niti vrvi, niti plezajočega dečka ali fakirja, kaj šele razsekane dečkovega trupla. Na sliki je videti kvečjemu gledalec, ki raz-zurjeni gledajo v zrak ali v fakirja, medtem ko ta sedi na tleh in uganja svoj hokus-pokus.

Zanimivo je nadalje dejstvo, da kažejo fakirji ta trik le v Indiji in pravijo, da jih zapu-šte potrebne moči, če zapuste domačo zemljo. Pač pa imamo prva poročila o tem triku, ki poročajo, da so ga Evropejci prvič videli v Indiji že leta

ČE STE NAMENJENI V JUGOSLAVIJO

POTUJTE POPOLNOMA UDOBNO PREKO HAVRE NA OGROMNIH FRENCH LINE EKSPRESNIH PARNIKIH:

"PARIS" 6. Okt. — 24. Nov. — 15. Dec.

"ILE de FRANCE" 20. Okt. — 10. Nov.

HITRA VOŽNJA — IZBORNA POSTREŽBA — KRASNE KABINE V TRETJEM RAZREDU ZA DVE IN ŠTIRI OSEBE

Svetovno slavna francoska kuhinja. — Brezplačno vino z obedi.

VAŠA PRILJAGA POTUJE Z VAMI DO CILJA

Za nadaljnja navodila in karte pišite na —

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU
216 West 18th St., New York City

LEO ZAKRAJSEK
GENERAL TRAVEL SERVICE, Inc.
302 East 72nd St., New York City

French Line

"GLAS NARODA"
zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane \$7. V Italijo lista ne pošiljamo.

1348; trik je torej Indijcem znan najmanj že 600 let. Najbolj čudno pa je to, da vsa naša moderna znanost s svojimi čudovitimi sredstvi optike, kemije in psihologije ne more razjasniti tega gotova enostavnega trika. Pred kratkim pa je umrl v Londonu artist Arnoul de Bierre, ki je že znal deloma posnemati indijski trik z vrvo. Na žalost pa je umrl, ne da bi komu povedal, kako se mu je posrečilo posnemati indijske fakirje in v čem obstoji trik. De Bierre so imenovali "kralj vseh čarovnikov"; znan je postal zlasti zato, ker je razkrinkal nešteto slavnih sleparjev, medijev-goljufov in drugih takih tičev. Imel je tak dar opazovanja, da je vsako rokohitrostvo, potem, ko ga je parkrat videl, ponovil sam in čisto celo bolje, kakor dotični, ki si je trik izmislil. Ker je vzel de Bierre skrivnost trika z vrvo s seboj v grob, je sedaj razpisala neka londonska družba veliko nagrado za fiste, ki bo prinesel neoporečno rešitev tega skrivnostnega problema. Saj je končno v resnici čudno, da se še nikomur ni posrečilo razvozlati uganke, ki je stara že 600 let in katero prenašajo indijski fakirji od roda do roda.

PAMETNI IN NEUMNI V ZAKONU

Izjava voditelja ženskega vseučilišča v San Francisco, da se moški najbolj izogibajo izobraženim žensk, je povzročila v tisku obsežno debato, ki se je udeležujejo tudi znanstveniki. Ti so pa previdni in menijo, da se nadarjene ženske pač težje odločijo za zakon. Učena dekleta postavljajo večje zahteve glede moža in tako traja večasi dolgo, da dobe svoj ideal — če ga sploh dobe.

Miss Scottova, urednica nekega ženskega lista, odgovarja s statistiko. Med drugim pravi, da je izmed 25 njenih tovarišic, ki so pred 10 leti ž njeno opavile izpite, poročenih danes že 16 ali več nego 60%. Slovita odvetnica pravi: neumna ženska ima izbero med vsemi moškimi, pametna pa samo med pametnimi in to traja seveda dalj časa. K temu pa se je oglašil neki zdravnik, ki trdi, da se po nekem naravnem zakonu pametne ženske poroče z neumnimi možmi, neumne pa s pametnimi. Če bi ne bilo tako, bi na svetu imeli samo genije in idiote in drugi bi ne vedeli kaj početi z drugimi.

ZASLUŽEK ANGLEŠKIH PISATELJEV

V nekaterih angleških listih so bili objavljeni zanimivi podatki o povprečnih letnih dohodkih uglednih angleških pisateljev. Te številke so naravnost pravljene. Niti v Franciji takih dohodkov nihče nima, če pa pogledamo, kako žive pisatelji manjših narodov v primeri s svojimi angleškimi kolegi, se moramo naravnost čuditi, da literatura pri njih sploh še ni zaspala.

Med Angleškimi pisatelji je najbogatejši mladi, toda zelo priljubljeni Ndel Coward, ki je navadno nastopal v Londonu v enem svojih gledaliških komadov z Yvono Printemps. Njegovi letni dohodki znašajo okoli \$175,000 poleg tega ima pa še lepe dohodke od svojih filmov. Bernard Shaw in Somerset Haugham sta v primeri z njim skoraj siromaka, saj imata komaj po 80 tisoč dolarjev letnih dohodkov. Slavni angleški humorist P. G. Wodehouse, ki piše vse svoje romane na francoski rivijeri v Cannesu, dobiva od svojih založnikov na leto okrog sto tisoč dolarjev, desetkrat več, kakor ameriški humorist Mark Twain. A slavni angleški romanopisec Arnold Bennett je zadovoljen s 45,000 na leto, ker piše samo za svojo zabavo.

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik s Zdrženih državah

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJABNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

6. oktobra: Paris v Havre
Europa v Bremen
St. Louis v Hamburg
Vulcania v Trst

10. oktobra: Manhattan v Havre
Hamburg v Hamburg
Berengaria v Cherbourg

12. oktobra: Majestic v Cherbourg

13. oktobra: Lafayette v Havre
Rex v Genoa
Veendam v Boulogne sur Mer

17. oktobra: Pres. Roosevelt v Havre
New York v Hamburg

19. oktobra: Statendam v Boulogne sur Mer

20. oktobra: Bremen v Bremen
Ile de France v Havre

24. oktobra: Washington, Havre
Aquitania v Cherbourg

25. oktobra: Albert Ballin v Hamburg

26. oktobra: Olympic v Cherbourg

27. oktobra: Europa v Bremen
Champlain v Havre
Conte di Savoia v Genoa

31. oktobra: Berengaria v Cherbourg
Deutschland v Hamburg

2. novembra: Majestic v Cherbourg

3. novembra: Lafayette v Havre
Gen. von Steuben v Hamburg
Saturnia v Trst

5. novembra: Hamburg v Hamburg

7. novembra: Manhattan v Havre

9. novembra: Bremen v Bremen
Aquitania v Cherbourg
Rex v Genoa

10. novembra: Ile de France v Havre
Veendam v Boulogne sur Mer

14. novembra: New York, M. C. v Hamburg

16. novembra: Statendam v Boulogne sur Mer
Berengaria v Cherbourg

17. novembra: Champlain v Havre

21. novembra: Washington v Havre
Albert Ballin v Hamburg

23. novembra: Majestic v Cherbourg
Conte di Savoia v Genoa

24. novembra: Paris v Havre

29. novembra: St. Louis, M. S. v Hamburg

30. novembra: Olympic v Cherbourg

1. decembra: Lafayette v Havre
Rex v Genoa

4. decembra: Europa v Bremen
Manhattan v Havre

7. decembra: Saturnia v Trst
Hamburg v Hamburg
Berengaria v Cherbourg

8. decembra: Champlain v Havre

11. decembra: Gen. Von Steuben v Hamburg

12. decembra: New York v Hamburg

14. decembra: Majestic v Cherbourg
Washington v Havre
Conte di Savoia v Genoa

15. decembra: Paris v Havre
Bremen v Bremen

19. decembra: Albert Ballin v Hamburg

21. decembra: Olympic v Cherbourg

26. decembra: Deutschland v Hamburg

29. decembra: Ile de France v Havre

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pač rokav svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTNINO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA "GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE, GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"